

**Положення
про наукову школу
Маріупольського державного університету**

1. Загальні положення

1.1. Положення про наукову школу Маріупольського державного університету (далі – Положення, НШ) регламентує основні напрямки і порядок організації діяльності наукової школи Маріупольського державного університету (далі – МДУ, Університету) – творчого колективу дослідників, об'єднаних загальною програмою наукової діяльності, спільним напрямком дослідження, стратегією організації професійного наукового пошуку, ідей і методів їх реалізації.

НШ здійснює науково-дослідницьку, науково-організаційну, науково-методичну, патентну та винахідницьку діяльність відповідно до чинного законодавства України, постанов Кабінету Міністрів України, нормативних актів МОН України, Статуту, наказів та розпоряджень ректора, перспективних та річних планів роботи, договорів, укладених Університетом *із зовнішніми стейкхолдерами*.

1.2. НШ інтегрує систему наукових досліджень, що виконуються, як правило, за пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки, визначеними чинними законодавчими та нормативно-правовими актами, що регулюють організацію і проведення наукової і науково-технічної діяльності в Україні. НШ розробляє життєво важливі для суспільства проблеми теорії та практики під керівництвом відомого у науковій галузі дослідника – лідера НШ (керівника). Керівником НШ є авторитетний вчений (штатний співробітник Університету), як правило, доктор наук, який:

- розробляє фундаментальні та прикладні питання науки, продукує нові ідеї та напрями дослідження;

- здатний об'єднати навколо себе колектив однодумців;

- на постійній основі керує підготовкою кадрів вищої кваліфікації (що підтверджено успішними захистами дисертацій докторів філософії, кандидатів наук,

докторів наук);

- наукові здобутки якого засвідчуються державними і міжнародними преміями, почесними званнями, медалями і відзнаками, запрошеннями до науково-педагогічної роботи у закладах вищої освіти України і світу, індексом цитування тощо.

1.3. НШ формує і розвиває колектив учених, інтереси яких об'єднані спільним напрямом дослідження, стратегією організації професійного наукового пошуку, ідеями та методами їхньої реалізації, підготовкою нових кадрів вищої кваліфікації. Кількість сформованих НШ Університету не обмежується. Зміст досліджень НШ узгоджується із загальноуніверситетською науково-дослідною тематикою досліджень.

1.4. Наукова школа у своїй діяльності керується чинним законодавством України, нормативними документами профільних відомств, Університету та даним Положенням.

2. Мета, завдання, принципи, форми та критерії діяльності НШ

2.1. Мета діяльності НШ полягає у здійсненні колективної інтелектуальної творчої діяльності, спрямованої на здобуття і використання якісно нових, оригінальних, значущих в певній науковій галузі знань.

Зазначена мета реалізується засобами формування потужного наукового потенціалу з докторів і кандидатів наук /докторів філософії, які проваджують фундаментальні та прикладні наукові дослідження, здійснюють науково-технічні (експериментальні) розробки, надають наукові послуги за напрямом діяльності школи і оприлюднюють результати такої діяльності у провідних наукових фахових вітчизняних та іноземних виданнях, які індексуються наукометричними базами даних, в першу чергу – Scopus і Web of Science.

2.2. Основні завдання діяльності НШ:

- продукування наукових знань на основі розробки теоретичних концепцій, моделей, проведення експериментів, які підтверджують ту чи іншу наукову гіпотезу;
- популяризація отриманих результатів досліджень;
- збереження традицій і цінностей НШ на всіх її етапах становлення та розвитку;
- забезпечення сталого розвитку наукового напрямку наступними поколіннями вчених і дослідників;

- постійне залучення до наукової діяльності обдарованої молоді, здатної до самостійного наукового пошуку;
- трансфер теоретичних доробків НШ у практику діяльності державних, громадських і приватних закладів та установ різних сфер діяльності
- розвиток середовища творчості, новаторства, відкритості для наукових дискусій;
- упровадження теоретичних напрацювань НШ в освітній процес.

2.3. Основні принципи діяльності НШ: системність, цілісність, послідовність, інноваційність, відкритість, зв'язок з практикою, дотримання принципів академічної доброчесності.

2.4. Основні форми діяльності НШ:

- виконання колективних наукових проєктів, пов'язаних із вивченням та вирішенням актуальних наукових проблем, керівництво експериментальними дослідженнями;
- створення проблемно-пошукових науково-дослідних груп з числа викладачів, здобувачів вищої освіти, молодих вчених;
- виконання та захист дисертацій;
- щорічні публікації результатів наукових досліджень в авторитетних наукових виданнях;
- підготовка, редагування, видання, колективне обговорення наукових праць, збірників наукових статей, підручників, навчальних посібників, розробка нових курсів;
- участь у спільних міжнародних наукових проєктах щодо вивчення актуальних наукових проблем, які фінансуються МОН України, вітчизняними та зарубіжними фондами;
- проведення науково-практичних конференцій, методологічних семінарів, форумів, круглих столів;
- систематична участь у наукових заходах різного рівня.

2.5. Основні критерії оцінки діяльності НШ:

- новизна й оригінальність авторської теорії у тій чи іншій галузі знань (кількість захищених дисертацій членами НШ, запатентовані винаходи, отримані авторські свідоцтва);
- ефективність наукової (науково-дослідної, науково-організаційної, науково-методичної) діяльності (показники за критеріями наукового рейтингу університету), значення для науки і практики;
- поширення результатів досліджень в межах країни та за кордоном (кількість отриманих актів впровадження, договорів щодо трансферу результатів наукових досліджень);
- офіційне визнання науковою спільнотою на державному та міжнародному рівнях новизни наукових досліджень НШ (показники індексів цитування, кількість докторів, кандидатів наук, професорів, доцентів з числа заслужених діячів і працівників освіти, присудження почесного вченого звання вітчизняною чи іноземною науковою або освітньою установою, кількість державних і міжнародних премій, нагород, отриманих членами НШ, включення результатів їх наукових досліджень у міжнародні енциклопедичні видання);
- наявність міжнародних грантів підтримки наукових досліджень.

3. Склад НШ

3.1. До складу наукової школи входять керівник наукової школи, його учні, які захистили дисертаційні роботи та здобули науковий ступінь кандидата наук (доктора філософії) чи доктора наук, інші доктори та кандидати наук з числа одноступінців, аспіранти, здобувачі вищої освіти-магістри та інші суб'єкти науково-дослідної діяльності.

Керівник НШ, її основний склад, тематика наукових досліджень, затверджується Вченою радою Університету за поданням першого проректора.

4. Функціональні повноваження керівника і членів НШ

4.1. Керівник наукової школи:

– представляє Університет на державному та міжнародному рівнях під час обговорення проблем за науковим напрямом НШ;

- здійснює організацію та керівництво всіма видами діяльності НШ і несе відповідальність за результати її роботи;
- бере участь у роботі дорадчих органів під час обговорення питань і розв'язання завдань, що стосуються наукового напрямку НШ.
- здійснює роботу щодо укладання договорів про співробітництво з вітчизняними та зарубіжними науковими та освітніми установами, закладами вищої освіти тощо
- звітує про виконану роботу перед Вченою радою МДУ раз на рік;
- звертається до керівництва Університету з питань визначення наукових пріоритетів, сприяння діяльності НШ, надання фінансування наукових досліджень за рахунок спецфонду;
- залучає талановиту молодь з числа студентів аспірантів, докторантів до роботи у НШ;
- за погодженням з деканом факультету / директором інституту готує подання на членів НШ щодо заохочення, нагородження, преміювання за результативність проведеної науково-дослідної роботи.

4.2. Члени наукової школи:

- беруть участь у наукових проєктах НШ, реалізуючи власні наукові інтереси та інтереси інших членів НШ;
- звітують про результативність власної наукової діяльності (публікації, участь в організації та проведенні наукових заходів різного рівня, успішні захисти кваліфікаційних робіт, дисертаційних робіт, перемоги у Всеукраїнських / міжнародних наукових конкурсах тощо);
- забезпечують сприйнятливість школи до нових наукових ідей та її стійкість в умовах швидкого розвитку світової наукової системи, популяризують результати діяльності НШ серед наукової громадськості та в засобах масової інформації.

5. Реєстрація та атестація наукової школи

5.1. Надання колективу статусу НШ знаходиться у межах компетенції Вченої ради Університету за умови ініціювання цього питання Вченою радою факультету / інституту та на підставі матеріалів діяльності (додатки 1, 2), що підтверджують її формальні ознаки, які підтверджуються критеріями, що зазначені у п.5.2.

5.2. Критерії та показники, необхідні для отримання чи підтвердження статусу НШ:

1. Наявність колективу НШ – професійної співдружності наукових і науково-педагогічних працівників, що нараховує кілька поколінь дослідників, та її керівника – доктора наук та/або професора.

2. Наявність не менше трьох публікацій на одного члена НШ на 5 років у виданнях, що індексуються наукометричними базами даних Scopus та/або Web of Science, належать до переліку наукових фахових видань України та/або у зарубіжних періодичних наукових виданнях країн ОЕСР.

3. Наявність не менше одного авторського аркуша монографії на одного члена НШ на рік, у тому числі не менш 0,25 авторського аркуша в закордонних виданнях. Позитивна динаміка публікаційної активності.

4. Позитивна динаміка цитування та індексу Хірша членів НШ та їхніх наукових праць в роботах інших вчених, опублікованих у виданнях, що індексуються базами даних Scopus та/або Web of Science.

5. Наявність магістратури, аспірантури, докторантури і створення разових спеціалізованих вчених рад зі спеціальності (спеціальностей), що відповідає науковому напрямку школи, а також фахового періодичного видання та його індексація наукометричними базами даних

6. Вагомі результати, отримані науковцями НШ і підтвержені впровадженням у виробництво і навчальний процес (акти впровадження, авторські свідоцтва, патенти, стандарти, інші охоронні й нормативні документи, ліцензії тощо).

5.3. Кожні 5 років до 20 грудня керівник наукової школи звітує про її роботу та подає на розгляд Вченої ради МДУ звіт за затвердженою формою та документи згідно з Додатком 3, яка приймає рішення про рекомендацію атестувати роботу наукової школи Вченою радою МДУ.

Рішення про реєстрацію / атестацію наукової школи приймає Вчена рада МДУ.

6. Заключні положення

6.1. У разі потреби заміни керівника НШ, його обирають із числа членів наявного у науковій школі дослідницького колективу чи призначають за рішенням вченої ради факультету/інституту.

6.2. Дане Положення, а також зміни і доповнення до нього, затверджується Вченою радою МДУ та вводиться в дію наказом ректора.

Інформаційна карта наукової школи

(заповнюється станом на дату подання заявки про реєстрацію)

1. Назва наукової школи.

2. Галузь знань за державним переліком науково-технічної інформації

3. Загальні відомості про школу:

3.1. Керівник (керівники) – прізвище, ім'я, по батькові та місце роботи;

3.2. Кількісний склад наукової школи (осіб);

3.3. Кваліфікаційний склад наукової школи (осіб):

- академіків, член-кореспондентів Академії наук (державного статусу);

- докторів наук;

- кандидатів наук;

3.4. Кількість здобувачів вищої освіти другого, третього, четвертого рівнів вищої освіти (магістрантів, аспірантів, докторантів),

3.5. Характеристика наявної експериментальної бази.

4. Наукові досягнення школи:

4.1. Найбільш вагомні результати;

4.2. Найбільш вагомні результати за останні 5 років;

4.3. Практичне використання отриманих наукових результатів за останні 5 років;

4.4. Участь у конкурсах, що організуються з держбюджету та інших джерел фінансування (приватні фонди), гранти, тощо, за останні 5 років;

4.5. Визнання наукової школи науковою та громадською спільнотою (Державні премії України, відзнаки Президента, Кабінету Міністрів України, почесні звання, дипломи, тощо, за останні 5 років).

4.6. Кількість докторів і кандидатів, підготовлених за останні 5 років;

4.7. Кількість патентів, отриманих протягом останніх 5 років;

4.8. Кількість опублікованих монографій, підручників, навчальних посібників за останні 5 років;

4.9. Кількість опублікованих статей у виданнях, рекомендованих МОН України, в українських та закордонних рецензованих журналах за останні 5 років;

4.10. Кількість виставок, на яких наукова школа презентувала свої розробки за останні 5 років;

4.11. Кількість наукових конференцій, ініційованих науковою школою (оргкомітет, програма тощо) за останні 5 років;

4.12. Кількість доповідей на наукових конференціях різного рівня, у тому числі міжнародних, закордонних за останні 5 років.

4.13. Публікації про наукову школу та її членів.

Додаток 2

п. 5.1. Положення

Відомості про колектив наукової школи

№	ПІБ	Дата народження	Науковий ступінь, вчене звання	Місце роботи, посада	Загальна кількість публікацій	Індекс цитування та Індекс Хірша
1	2	3	4	5	6	7

Керівник наукової школи

Дата _____

(підпис)

ПІБ.

АТЕСТАЦІЯ НАУКОВОЇ ШКОЛИ
Інформація про наукову школу
Маріупольського державного університету за _____ роки (5 років)

1. Назва наукової школи:

2. Засновник, керівник наукової школи (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи):

3. Представники наукової школи, відомості про них (за останні 5 років):

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові представника наукової школи	Науковий ступінь, вчене звання	Місце роботи представника наукової школи
1	2	3	4
1.			
2.			
...			

4. Кількісний склад наукової школи (за останні 5 років), всього ___ осіб:

у т.ч. :

- Академіків ___;
- членів-кореспондентів Академії наук (державного статусу) _____;
- Лауреатів Державної премії України в галузі науки і техніки _____;
- докторів наук _____;
- докторів філософії (кандидатів наук) _____;
- докторантів _____;
- аспірантів _____;
- здобувачів _____;
- магістрів _____.

5. Короткий опис результативності функціонування наукової школи за останні 5 років:

5.1. Найбільш вагомні результати за 5 років (до 0,5 стор.).

5.2. Міжнародне визнання НШ: членство в редколегіях, закордонних видань, участь в міжнародних проектах та грантах, міжнародних наукових товариствах, позиція у світовій науці (до 0,5 стор.).

5.3. Робота у складі постійно діючих та разових спеціалізованих вчених рад по захисту дисертацій докторів та кандидатів наук, а також докторів філософії.

5.4. Впровадження результатів в економіку та освіту (до 0,5 стор.).

5.5. Обсяги фінансування проектів, що виконуються членами наукової школи (згідно з таблицею)

№ з/п	Науково-дослідні роботи	Обсяги фінансування за роками (тис.грн., тис.дол., тис.євро)
-------	-------------------------	--

		__р.	__р.	__р.	__р.	__р.
1.	Держбюджетна наукова тематика					
2.	Госпдоговірна наукова тематика					
3.	Міжнародні наукові проєкти та гранти					

6. Наукові зв'язки (за останні 5 років):

– наявність постійних творчих зв'язків з колегами з інших університетів, академічних інститутів НАН України, провідних закордонних університетів та дослідницьких інститутів у формі спільних наукових досліджень, публікацій, тощо (виконання регіональних, державних та міжнародних програм за грантами).

7. Загальні кількісні показники основних здобутків наукової школи (за останні 5 років) за зазначеним науковим напрямом: _____
(вказати науковий напрям)

№ з/п	Основні здобутки наукової школи	__р.	__р.	__р.	__р.	__р.
1.	Захищено дисертацій за зазначеним науковим напрямом під керівництвом представника наукової школи					
	у т.ч., кандидатських (вказати ПІБ, рік захисту, наукового керівника); (Чентуков І.Ю., науковий керівник – Булатова О.В.)					
2.	Докторських (вказати ПІБ, рік захисту, наукового керівника) (Панченко В.Г., науковий консультант – Булатова О.В.)					
	Кількість публікацій (статей), усього за роками (вказати ПІБ) (кількість та бібліографічний опис)					
	з них, у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України (кількість та бібліографічний опис)					
	за кордоном (у зарубіжних виданнях) (кількість та бібліографічний опис)					
3.	з них, у зарубіжних періодичних виданнях країн ОЕСР (кількість та бібліографічний опис)					
	Кількість публікацій (статей) у виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах даних (Scopus, Web of science) (кількість та бібліографічний опис)					
4.	– ПІБ (__ Scopus / __ Web of science) – ПІБ (__ Scopus / __ Web of science)					
	Опубліковано монографій, усього (кількість та бібліографічний опис)					
5.	з них, за кордоном (кількість та бібліографічний опис)					
	– ПІБ ... – ПІБ ...					
5.	Опубліковано розділів у колективних монографіях, усього					

	з них, за кордоном					
	Отримано охоронних документів, усього (Кількість та описи)					
6.	у т.ч., патентів на винаходи: – ПББ ... – ПББ ...					
	патентів на корисну модель: – ПББ ... – ПББ ...					
7.	Отримано свідоцтв авторського права:					
8.	Отримано державних нагород, премій, грантів у сфері науки:					
9.	Отримано міжнародних нагород, премій у сфері науки: – ПББ ... – ПББ ...					
10.	Наявність почесних наукових звань, грамот, медалей, орденів, наукових премій, одержаних представниками наукової школи:					

Керівник наукової школи

Ім'я ПРІЗВИЩЕ